ASOSAI'DE YENİ EĞİTİM ALTYAPISI[1]

Yazarı : Kiyoshi Okamoto
Japon Sayıştayı
Çev.: Şeref Efe

Asya Yüksek Denetim Kuruluşları Teşkilatı (ASOSAI), 1997'de INTOSAI Gelişme Girişimi (IDI) ile birlikte bölgede kalıcı bir denetim eğitimi altyapısı oluşturmak amacıyla Uzun Dönemli Bölgesel Eğitim Programını (LTRTP) uygulamaya koymuştur. 27 kişilik bir eğitim uzmanı havuzunun oluşturulması ve üç bölgesel kursun sunulmasıyla LTRTP bu altyapıyı etkin bir biçimde kurmuş olup, bölgesel eğitime önemli bir etkide bulunmaktadır.

Uygulama Altyapısı

1991 yılından bu yana Japon Sayıştayı ASOSAI Genel Sekreterliği olarak hizmet vermekte ve Bölgesel Eğitim Komitesine de başkanlık etmektedir. Sekreterlik bu nedenle, Asya Kalkınma Bankası (ADB)'nın mali desteği için görüşmeleri, IDI ve üye Sayıştaylarla koordinasyonu, ASOSAI Yönetim Kuruluna ve Eğitim Komitesine rapor vermeyi ve diğer idari ve teknik yönleri de içeren, LTRTP'nin bütün yönetim sorumluluğunu üstlenmiştir. Bu çalışmada Sekreterlik, ASOSAI Başkanı (Endonezya) ve Yönetim Kurulu ile, Eğitim Komitesiyle, tek tek Sayıştaylarla ve eğitim uzmanlarıyla sıkı bir şekilde işbirliği ve danışma içindedir.

LTRTP'nin iki aşaması (1) Stratejik Planlama Toplantısı, Kurs Tasarımı ve Geliştirme Kursu ve Eğitici Eğitimi Kursu'nu, ve (2) ardından gelen üç bölgesel kursu kapsamaktadır. IDI, başlangıçtaki mali desteğin ADB'den sağlanmasına yardımcı olmuş ve 1. aşamanın programlama, izleme ve 1. aşama raporlarının hazırlanması gibi teknik yönlerini yönetmiştir. 2. aşama başlarken IDI talep üzerine öneri ve tavsiyeler sağlamaya devam etmekle birlikte yönetim sorumluluğunu ASOSAI Sekreterliği üstlenmiştir. LTRTP'yi finanse etmek için ADB'nin teknik destek fonundan 1.300.000 ABD Doları sağlanmıştır. Ancak, bu fonun kapsamı ADB'nin gelişmekte olan üye ülkeleri ile sınırlandırıldığı için ASOSAI üyesi Sayıştayların üçte birinden fazlası bu yardıma hak kazanmamaktadır.[2]

----

1 INTOSAI Journal of Government Auditing, Nisan 2000 sayısında "New Training Infrastructure in ASOSAI" başlığı ile yayınlanmıştır.

2 Türkiye ADB'ın kurucu üyeleri arasında yer aldığından bankanın mali yardımından yararlanamamaktadır. (Çev.)

Bir Temel Yapı Oluşturma

Diğer bölgesel organizasyonlarda olduğu gibi ASOSAI'nin Uzun Dönemli Bölgesel Eğitim Programı da, Yönetim Kurulu'nun üst düzey üyelerinin katıldığı bir Stratejik Planlama Toplantısı (SPM) ile başlamıştır. 1997 toplantısı LTRTP'nin temel stratejik hedeflerini ve yönlerini oluşturmuş, bu daha sonra Ekim 1997'de 7. ASOSAI Kongresinde bölgedeki bütün Sayıştaylarının yöneticilerine sunulmuştur. Bu, bütün üyelerin kavramasına, destek ve bağlılıklarının sağlanmasına yardımcı olmuştur.

1. aşamanın sonraki adımı sertifikalı eğitim uzmanı olmak için iki yoğun kursu başarı ile tamamlayan 15 Sayıştaydan 27 katılımcı üzerinde yoğunlaşmıştır: Bangkok Tayland'da Ocak-Mart 1998'de düzenlenen 8 haftalık Kurs Tasarımı ve Geliştirme Kursu (CDDW) ve Haziran-Temmuz 1998'de Kuala Lumpur-Malezya'da düzenlenen 4 haftalık Eğitici Eğitimi Kursu (ITW). 27 katılımcının tamamı 3 Temmuz 1998'de IDI Eğitim Uzmanı Diploması almaya hak kazanmıştır.

Bölgesel Eğitim Kursları Düzenlemek

2. aşamaya geçerken yeni edinilen kurs tasarımı ve uygulaması kapasitesini göstermek için bir pilot kurs sunulmuştur. CDDW/ITW bitiren altı sertifikalı eğitim uzmanı ile Kanada Sayıştay'ından bir konu uzmanı, CDDW sırasında hazırlanan tasdik denetimi kursunu geliştirmek için bir ekip oluşturmuşlardır. "Mali Tabloların Tasdiki: Denetim Programlama ve Belgeleme" konulu ilk kurs 30 Kasım - 11 Aralık 1998 tarihleri arasında Yeni Delhi'de sunulmuştur. İlk pilot kursun genel başarısı ve kurs tasarımı ve geliştirmesi çalışmasının etkinliği eğitim uzmanlarının yüksek profesyonel düzeyini göstermiştir. Kursun öğrenci merkezli, katılımcı yaklaşımı çok iyi kabul görmüştür ve pilot çalışmaya kadar ASOSAI'de pek kullanılmayan bu yaklaşım bölgesel eğitimde önemli bir etki doğurmuştur. Ardından, ilk kursta eğitici olarak yer almayanların da arasında olduğu bir çok eğitim uzmanı aynı katılımcı yaklaşımı kullanarak kursu kendi Sayıştaylarından izleyicilere sunmuşlardır.

Daha sonra kurs materyalleri eğitici ekibi tarafından kendi kurs tecrübeleri ve katılımcıların geribildirimleri ışığında gözden geçirilmiştir. ASOSAI Sekreterliği materyalleri Mart 1999'da cd-rom formatında bastırmış ve bütün ASOSAI üyelerine ulaştırmıştır.

İkinci kurs için, ADB'nin isteği üzerine "Dış Mali Kaynaklı Projelerin Mali Tablolarının Denetimi" konusu seçilmiştir. Dünya Bankası ve ADB gibi uluslararası kredi kuruluşları borç alan ülke Sayıştaylarının banka kredili projelerin mali tablolarını denetlemesine ihtiyaç duyarken, Sayıştay denetçileri ile kredi verenler arasındaki iletişim her zaman etkin olmamaktadır. Dolayısıyla, bu kursun amacı borç veren kuruluşların şeffaflığını sağlamak ve yolsuzlukla mücadele için kendi gereksinimlerini gözden geçirdikleri bir

zamanda bu kuruluşların muhasebe, denetim ve mali raporlama ihtiyaçları konusunda Sayıştay Denetçilerinin anlayışlarını geliştirmeyi de kapsıyordu.

Bu kurs için yedi eğitim uzmanı seçilmiştir ve bunlar kursu tasarlamak için Haziran 1999'da Tayland'da bir ADB temsilcisiyle bir araya gelmişlerdir. Kasım'da, Manila'da 9 günlük bu kurs, çoğu kendi Sayıştaylarında dış mali kaynaklı projelerin denetiminde bulunmuş olan 33 kursiyere sunulmuştur. Kurs yerinin bir avantajı da ADB'nin Manila'da yerleşmiş olmasıydı ki, bu şekilde kursiyerlere ve ADB yetkililerine doğrudan görüş alışverişinde bulunma fırsatı sağlıyordu.

Gerçekleştirmiş olduğumuz iki başarılı bölgesel kurstan sonra üçüncü kurs için ASOSAI üyeleri arasında en popüler olan konulardan biri; Performans Denetimi seçilmiştir. En başından tamamen yeni bir kurs tasarlamak gerektiğinden bu kurs en zor olanı ve en çok zaman gerektireniydi. Kurs için altı eğitim uzmanı seçilmiş, bunlar Kanada Sayıştayından bir konu uzmanıyla desteklenmişti. Onlar kursu tasarlamak için Malezya'da Eylül 1999'da iki haftalığına toplanmışlar, daha sonra Şubat-Mart 2000'de Bangkok'ta bu 10 günlük kursu sunmuşlardır. Bu kurs aynı zamanda "Yolsuzluğa Karşı Uyanık Olma" konusunda iki günlük bir kurs modülünü de içermekteydi.

ASOSAI Sekreterliği bu üçüncü kurs için sadece ADB mali desteğinden yararlanan üye Sayıştaylardan değil, ADB tarafından desteklenmeyen, dolayısıyla kendi masraflarını karşılamak zorunda olan bir çok Sayıştaydan da aşırı sayıda başvuru almıştır. İnanıyoruz ki bu, üye sayıştayların LTRTP kurslarının kalitesini ve uygunluğunu anlayıp takdir ettiklerini gösteren bir diğer kanıttır. İkinci ve üçüncü kursların cd-rom kaydedilmiş olan kurs materyalleri Nisan 2000'in sonunda yayınlanacaktır.

LTRTP Niçin Başarılı: İlk Üç Yılda Öğrenilen Dersler

ASOSAI'de LTRTP'nin başarısına katkıda bulunan çok sayıda önemli faktörler bulunmaktadır.

Standart bir Yaklaşım

Öncelikle, kurslar sistematik ve mantıksal bir şekilde ve standart bir zaman çizelgesine göre tasarlanmış ve uygulanmıştır. Aşağıda görüldüğü üzere, bir kere kursun konusu, amaçları ve hedeflenen izleyici kitlesi kararlaştırıldıktan sonra 6-7 eğitim uzmanından oluşan bir eğitici ekibi ASOSAI Sekreterliğinin minimum düzeyde desteği ile bir kursu tasarlayıp verebilmektedir. Her bir kursta şu çalışma planı izlenmektedir:

1. ASOSAI sekreterliği yönetim kuruluna danışarak tasarlanacak kursun konusunu kararlaştırır (uygulamadan 6-12 ay önce).

2. Sekreterlik, kendi Sayıştaylarının onayı ile 6-7 eğitim uzmanını bir eğitici ekibi oluşturmak üzere seçer (uygulamadan 6-9 ay önce).

3. Eğitici Ekibi e-posta yoluyla tartışarak kursun temel yapısını kararlaştırır.

4. Eğitici Ekibi kaynak/referans materyalleri ve bir konu uzmanı belirler.

5. Eğitici Ekibi kendi kurumlarında ön çalışmalara başlar.

6. Eğitici Ekibi eğitim materyallerini tamamlamak için iki haftalık yoğun bir tasarım çalışması için toplanır.

7. Eğitici Ekibi birbirlerine ve konu uzmanına danışarak örnek olayların (vak'a etüdü) ve egzersizlerin detaylarını son şekline getirir.

8. Eğitici Ekibi kursun başlamasından birkaç gün önce kurs yerinde bir araya gelir ve son dakika ayarlamalarını yapar.

9. Eğitici Ekibi kursu verir.

10. Eğitici Ekibi kursun uygulanmasından hemen sonra, kendi tecrübelerini ve katılımcılardan gelen geribildirimleri dikkate alarak kurs materyallerinde son değişiklikleri yapar.

11. Sekreterlik kurs materyallerini cd-rom'a bastırır ve kendi kurumlarında kullanmaları için üye sayıştaylara dağıtır.

Üyelerin Bağlılığı

LTRTP'nin başarısına katkıda bulunan ikinci bir faktör de üyelerin sürecin bir parçası olması ve bir tür sahiplik duygusu hissetmesidir. Örneğin; Mart 1998'de CDDW'in başarılı bir şekilde tamamlanmasından sonra ASOSAI Genel Sekreteri, programa katılan bütün Sayıştayların başkanlarına yazarak, CDDW'a dahil olan 27 eğitim uzmanının en azından LTRTP'nin son bulacağı 2000 yılına kadar Sayıştaylarında mevcut ya da eş/daha yüksek bir pozisyonda kalması hususunda teminatlarını istemişti. Bütün Sayıştayların başkanları hemen ardından buna katıldıklarını bildirmişlerdir. Bu bağlılık, eğitim uzmanlarına yeni edindikleri beceri ve kabiliyetleri bölgesel ve ulusal denetim eğitiminde kullanacak fırsatlar verileceğini temin etmektedir. Bu aynı zamanda Sayıştay Başkanlarının LTRTP'nin amaçlarını ve hedeflerini yakından kavramalarını sağlamıştır. Bu zamana kadar verilmiş olan sözde durulmuştur.

Benzer şekilde, kurs daveti kursiyerlerin kendi sayıştaylarına döndüklerinde öğrendiklerini yaymaları gerektiğini belirtmektedir. Kurs materyallerinin cd-rom'larda basılıp dağıtılması kursiyerlerin bunu yapmalarına yardımcı olmuş, bu gerekliliğe uyulup uyulmadığı Sekreterlik tarafından araştırma anketleriyle izlenmiştir.

Seçim Kriterleri

Kursun tasarım aşamasının başından itibaren hedef kitle konusunda önemli bir karara varılmış ve seçim için belirli kriterler üzerinde anlaşılmıştır. Bu, kursun bütün olarak tasarımı, her bir kursun nihai başarısı ve kurs sonrasında öğrenilen becerilerin Sayıştaylarda uygulanması için elzemdir. Kriterler, doğal olarak, bir kurstan öbürüne ele alınan konuya bağlı olarak değişmektedir.

Bilişim Teknolojisinin Kullanımı

En yeni bilişim teknolojisinin kullanımı olmaksızın LTRTP mümkün olmayacaktı. E-posta iletişimleri ve referans materyallerinin araştırılmasında ciddi biçimde bilişim teknolojilerine dayanıldı. Örneğin bir kursta tasarım/eğitim ekibi Hindistan, Malezya, Nepal, Papua Yeni Gine, Kore, Pakistan ve Kanada Sayıştayların idi. Altı aylık hazırlık süresi boyunca birbirlerine danışmak, diğerlerinin görüş ve yorumlarını almak için yüzlerce e-posta alış-verişi yaptılar. LTRTP'nin IDI tarafından ilk defa önerildiği birkaç yıl öncesinde bile bu tür bir şeyin olabileceği, yani farklı ülke ve kıtalarda yaşayan denetçilerin iki haftalık bir toplantı dışında kurumlarını terk etmeden birlikte yeni bir eğitim kursu tasarlayıp geliştirebileceği hayal edilemezdi.

Diğer yandan yeni geliştirilen bilgi ve tekniklerin yayılması için eğitici kılavuzu, kursiyer notları gibi kurs materyallerinin bütün sayıştaylara dağıtılmasında cd-rom'lar bir araç olarak kullanıldı. Elektronik materyallerin, hazırlanmasının daha kolay, dağıtımının daha ucuz ve içeriği yerel ihtiyaçlara göre kolayca ayarlanabildiğinden kullanıcılar için daha esnek olduğu görülmüştür. ASOSAI bu materyallerin haklarını elinde tutmaktadır ancak üye Sayıştaylar bunları değiştirerek veya değiştirmeden serbestçe kullanabilir.

ASOSAI'nin Karşılaştığı Zorluklar

ASOSAI coğrafya, kültür, dil ve kamu denetiminin gelişimi bakımından muhtemelen INTOSAI'nin en çok çeşitlilik gösteren bölgesel teşkilatıdır. Bu çeşitlilik teşkilat için bir zenginlik olmakla birlikte şu sorunları da ortaya çıkarmaktadır:

Farklı Eğitim İhtiyaçları

ASOSAI üyeleri arasında yüz yıldan fazla varlık gösteren Sayıştayların yanında henüz 1990'ların ortalarından itibaren kurulmuş olan Sayıştaylar da vardır. Dolayısıyla üye Sayıştayların eğitim ihtiyaçları çok farklıdır.

İngilizce Dili Bariyeri

İngilizce ASOSAI'nin tek resmi dili olmakla birlikte, üye Sayıştayların üçte birinden daha azında resmi dil ya da çalışma dili olarak kullanılmaktadır. İngilizce konuşan Sayıştaylar yeni geliştirilen materyalleri yerel eğitimlerinde doğrudan kullanabilirken çoğu İngilizce konuşmayan Sayıştaylar materyalleri kullanmadan önce yoğun bir çeviri çalışmasıyla karşı karşıya kalırlar.

Teşkilatın Büyüklüğü

Son olarak Mart 2000 itibariyle 35'e ulaşan ve gelecek yıllarda biraz daha artması beklenen ASOSAI üye sayısı, katılımcı bir kurs için çok fazla olduğundan ASOSAI düzeyinde bütün üye Sayıştayların davet edildiği bir eğitim programı organize edilmesini zorlaştırmaktadır. Kursiyerleri iki ya da daha fazla ortak ihtiyaç ve düzey grubuna ayırmak bir çözüm olabilir, fakat bir kuruluş içinde alt-gruplar oluşturmak çoğu zaman hassas ve zor bir görevdir.

Mali Destekten Yararlanma

Daha önce de belirtildiği gibi, mali desteğe hak kazanma yönünden de ASOSAI üyeleri, bir LTRTP kursuna masrafsız olarak katılanlarla, katılmak için masraflarını karşılamak zorunda olanlar olarak ikiye ayrılmaktadır.

Bütün bu ciddi sorunların kolay bir çözümü olmamakla birlikte, ASOSAI Yönetim Kurulu ve Eğitim Komitesi pratik çözümler ortaya koyabilir.

Gelecek

Önceden de belirtildiği gibi ASOSAI'nin LTRTP'si çok başarılı olmuştur. Ancak, personel hareketliliği ve bölgenin geniş eğitim ihtiyacı dikkate alındığında 27 eğitim uzmanından oluşan mevcut havuz çok zayıf bir varlık ifade etmektedir. Daha kalıcı bir eğitim altyapısı oluşturmak için eğitim uzmanları sayısının ciddi bir şekilde artırılması gerekecektir. Mevcut LTRTP sona erdikten sonra, ASOSAI muhtemelen öncelikle yeni bir CDDW/ITW süreci organize etme ihtiyacı duyacaktır. O zaman, süreç içinde başka eğitim uzmanları yetiştirirken, daha fazla eğitim uzmanı ile, katılımcı yaklaşımla daha çok bölgesel kurs tasarlamaya ve uygulamaya devam edilebilir.

Yine kurs tasarımı çok zaman isteyen bir çalışma görülmüştür. Buna bir çözüm olarak, diğer INTOSAI bölgesel çalışma gruplarından, özellikle de aynı dili (İngilizce) kullananlardan LTRTP eğitim uzmanları tarafından geliştirilen materyallerin değişimi önerilebilir. ◆